

7é Festival
de Música Antiga
**La Vila
del Joy
2021**

26 set **MÚSICA TROBADA** · 03 oct **ALENAR** · 09 oct **LUCENTUM XVI**
Església de l'Assumpció, La Vila Joiosa

La Vila del Joy 2021

7é Festival de Música Antiga

La Vila Joiosa, del 26 de setembre al 9 d'octubre

Ja tenim en marxa la 7a edició del festival de música antiga de la Vila Joiosa! La Vila del Joy celebra l'acord entre l'Ajuntament i la Parròquia, pel qual el nostre festival torna a l'Església de l'Assumpció, edifici d'estil gòtic català construït al segle XVI, escenari ideal per a gaudir de la sonoritat de les veus i els instruments històrics que acaronen les melodies d'aquells temps.

El festival s'iniciarà el diumenge 26 de setembre amb el grup Música Trobada que dirigeix Francesc Valldecabres i que ens presentarà el programa «La dolça melodia» dedicat al 300 aniversari del naixement de Pasqual Fuentes Alcàsser. Aquest compositor nasqué a Aldaia l'any 1721, i el 1757 fou nomenat mestre de capella de la catedral de València. Les seues lamentacions destaquen per la gosadia harmònica, per la senzillesa formal i per l'assimilació del llenguatge italià a cavall del barroc i el classicisme.

El diumenge 3 d'octubre tenim una de les propostes més innovadores que ens arriba des de Girona. La flautista Sara Parés, els acordions de Perepau Ximenis i les percussions i instruments orientals d'Àlex Guitart, ens proposen transitar entre les músiques tradicionals pròpies de l'Europa mediterrània i celta, l'orient mitjà, l'Índia, en relació amb les músiques «clàssiques» des del medieval fins al barroc. Travessem un pont entre la música antiga i el folc.

La cloenda del festival tindrà lloc el dissabte 9 d'octubre amb el grup Lucentum XVI, commemorant el 450 aniversari de la mort de Francesc de Borja (Gandia, 1510 - Roma, 1572), així com el 350 aniversari de la seua canonització en 1671. Francesc fou IV duc de Gandia i virrei de Catalunya, ingressant més tard a l'orde jesuïta. En aquest concert es presentarà la Passió segons sant Mateu que Ferran d'Aragó, virrei de València i duc de Calàbria, va encarregar al compositor flamenc Jan Nasco per a regalar-la a la Catedral de València. A més, s'interpretaran músiques que acompanyaren la vida dels seus predecessors Borja, els papes Calixt III i Alexandre VI.

CALENDARI

DIUMENGE 26 DE SETEMBRE, 18h

Música Trobada: *La dolça melodia*

Francesc Valdecabres, orgue i direcció
Pilar Moral i Carmina Sánchez, sopranos
Enric Llorens i Víctor Yusà, violins barrocs
Regina Fuentes, violoncel barroc

DIUMENGE 3 D'OCTUBRE, 20h

Alenar: *Sento d'amor la flama*

Sara Parés, flautes renaixentistes i barroques
Perepau Ximenis, acordions diatònics i ektara (instrument de corda hindú)
Àlex Guitart, lavta, tombak, pandero, bendir, wind feng gong

DISSABTE 9 D'OCTUBRE 19h

Lucentum XVI: *Francesc de Borja*

Pere Saragossa, xeremies i direcció
Quiteria Muñoz, soprano; **Caio Durán**, tenor;
Jesús Navarro, tenor; **Giorgio Celenza**, baix
Xavier Boils, cornetto; **Vicent Osca**, sacabutx; **Antoni Lloret**, xeremies
Antoni Llofriú, baixons i xeremies; **Nando Fernández**, viola de mà;
Carlos García-Bernalt, orgue; **Facundo San Blas**, percussió

CONCERT diumenge **26** de **setembre**, 18h

MÚSICA TROBADA

Francesc Valdecabres

orgue i direcció

Pilar Moral i Carmina Sánchez

sopranos

Enric Llorens i Víctor Yusá

violins barrocs

Regina Fuentes

violoncel barroc

La dolça melodia

Concert commemoratiu del 300 aniversari del naixement de Pasqual Fuentes Alcàsser

Pasqual Fuentes Alcàsser (Aldaia, 1721 – València, 1768)

Oh, admirable sacramento, villancet al Corpus Christi.*

Aleph. Ego vir videns, lamentació a duo pel Dijous Sant.

El dragón que hoy envidioso, recitat i ària del villancet a la Mare de Déu dels Desemparats.*

Si de un ave, la dulce melodía, duo de sopranos amb violins de l'Arxiu de la catedral de Girona.

Totes les obres han estat recuperades per Música Trobada.

*Primera interpretació en temps moderns

La dolça melodia

NOTES AL PROGRAMA

Pasqual Fuentes Alcàsser va nàixer a Aldaia el 15 de maig de 1721, al si d'una família dedicada al negoci de lli, i establerta en la població des de mitjan segle XVII. A poc a poc coneixem més dades d'aquesta infantesa en una població de vora mil cinc-cents habitants, vinculada a encara al monestir de Poblet i envoltada d'horta i eres. Pasqual Fuentes fou fill de Victoriano Fuentes i Maria Alcàsser, i fou el tercer de sis germans. El seu padrí fou Miquel Marco, mestre del poble, la qual cosa ens permet imaginar que participaria activament en la seua educació, fins i tot, musical.

Als nou anys començà la formació com a infantet en un dels centres principals hispànics, la catedral de València, i sota el mestratge del conegut Josep Pradas, on més tard també ocupà els carrers de mosso de cor i acòlit. Des d'aquest moment, i gràcies a diferents estudis, podem, a poc a poc, seguir la trajectòria d'aquest insigne músic, possiblement un dels més desconeguts del XVIII valencià. Fuentes treballà com a tenor a la catedral d'Albarrasí i fou mestre de capella de l'església de Sant Andreu de València, fins a esdevenir mestre de capella de la catedral de València, tot succeint el seu mestre, Josep Pradas.

La producció de l'aldaier ens sorprén i corprén per diverses raons: la quantitat ingent d'obres, la qualitat i l'ús d'un nou llenguatge musical, amb una forta influència galant italiana, l'ús del valencià en algunes obres, l'aparició de recursos vocals molt elaborats o l'ús de músiques populars i tradicionals.

Però, a més a més, entre les composicions trobem vertaderes joies històriques, com la Missa per a la Mare de Déu dels Desemparats, de 1767, i d'altres relacionades amb esdeveniment ben destacats, com la celebració del tercer centenari de la canonització de sant Vicent Ferrer, el 1755; o la proclamació, a València, de Carles III, el 1759, les oposicions a organista a la catedral, etc.

L'estudi dels textos emprats en els villancets de Nadal, així com l'anàlisi musical, ens permeten definir una idea estètica ben clara que el relaciona amb els teòrics musicals i teològics del moment, que cerquen una senzillesa en què domina la paraula i es fa entenedora per a l'oient.

Fins al moment hem localitzat l'obra de Pasqual Fuentes en centres tan importants com la catedral del Cadis, el monestir de l'Escorial, la catedral del Tarragona, la Biblioteca Nacional de Catalunya, la catedral de Girona i, per descomptat, en tots els arxius valencians catalogats: la catedral de València, el Col·legi del Corpus Christi, la cocatedral de Sogorb, la catedral d'Oriola.

Els treballs d'investigació duts a terme des de Música Trobada ens han permés recuperar una vintena d'obres del compositor i dedicar-li dos registres discogràfics, dedicats a les lamentacions i als villancets en valencià. A més, el grup ha portat la seua música al Teatre de la Sarsuela de Madrid o als festivals de Vélez Blanco, Peníscola i Pirineus.

L'estudi de l'autor, de la música i dels textos emprats ens permet conèixer millor una València huitcentista que no sembla tan allunyada a l'actual, una ciutat amb llums i ombres, històries grans i xicotetes en què ens reconeixem i identifiquem.

MÚSICA TROBADA

SOBRE EL GRUP

Des de la seua fundació en 2009, **Música Trobada** cerca posicionar-se com una plataforma d'investigació, recuperació i difusió de música antiga i barroca, principalment de patrimoni musical hispànic i valencià, amb figures clau com Joan Cabanilles o Pasqual Fuentes Alcàsser.

Formada per **Francesc Valldecabres** (baix continu i direcció), **Pilar Moral** (soprano) i **Regina Fuentes** (violoncel), compta assíduament amb la col·laboració de professionals de renom dins del sector artístic, tant de musical com d'altres disciplines. Música Trobada ha actuat en diferents espais com el Palau de la Música de València, la sala Alfons el Magnànim, el Museu de Belles Arts de València. També ha actuat en cicles i festivals com els de la Societat Filharmònica de València, FeMAP, Desert de les Palmes, Muses de Sagunt, Peníscola, Vélez Blanco o la Setmana de Música Sacra de Requena, entre altres.

Ens els últims anys destaca la col·laboració amb el Museu de Belles Arts de València, on realitza una sèrie de concerts de nova producció, principalment de recuperació de patrimoni musical valencià; així com l'organització del Curs de Canto Renaixentista i Barroc de Requena.

Música Trobada ha publicat tres treballs discogràfics: **Joan Cabanilles. La música d'un temps** (Assisi 2011), amb obres de Cabanilles, Pradas, i música tradicional, en el qual compta amb la col·laboració del cantaor Pep Gimeno Botifarra; **Ab llicència o sens ella** (La Mà de Guido, 2017), amb les nades en valencià de Pasqual Fuentes (1721-1768), amb el qual va iniciar el projecte de recuperació d'aquest compositor i va anar nominant als premis Carles Santos de la Música Valenciana en 2018; i **Lamentatio** (DCB Produccions/Crissanjor S.L., 2020) dedicat a les lamentacions de Fuentes i presentat en el Teatre de la Zarzuela, amb el qual ha iniciat en 2021 la celebració del 300 aniversari del seu naixement.

CONCERT diumenge 3 d'octubre, 20h

ALENAR

Sara Parés

*flautes renaixentistes alt i tenor,
flautes barroques sopranino, soprano, alt,
tenor i baixa.*

Perepau Ximenis

acordions diatònics i ektara

Àlex Guitart

*lavta, tombak, pandero, bendir,
wind feng gong*

Sento d'amor la flama

Música medieval i del món celta, mediterrani, hindú

- ***Sento d'amor la fiamma***, de Lorenzo da Firenze (m. 1372)
- ***Stella Splendens, Mariam Matrem***, anònim del Llibre Vermell de Montserrat (s. XIV)
- ***Istampitta "Tre Fontane"***. anònim del Manuscrit de Londres BL 29987 (s. XIV)

- Suite escocesa ***Lord Aboyne's welcome*** de Francesco Barsanti (1690-1772)

- ***Logan water***
- ***Birks of Envermay***, ,

-Suite irlandesa:

- ***Down by the Salley Garden***, de Herbert Hugues (1889)
- ***Jiggs.***, tradicional irlandesa
- ***Geordie***, tradicional anglesa
- ***Tempus fugit / Bretanya***, d'Erwan Menguy (s. XXI)

- Tradicionals bengalis: ***Chatok Bache Kemone, Moner Manush***, de Lalon Shah (1774-1890)

- ***Masar / Palestina***, del Trio Joubran (2004)

-Cant de noces dels jueus catalans : "A la núvia", anònim del Renaixement

- Dames de la Mediterrània. Quatre cançons tradicionals:

- ***La dama d'Aragó, La dama de París", La dama de Mallorca, La dama de Beirut***

- Tres fandangos illencs, tradicionals de Mallorca i Menorca

Sento d'amor la flama

NOTES AL PROGRAMA

Francesco Barsanti, flautista, oboista i compositor italià del Barroc, es va instal·lar a Escòcia en la seva joventut i allà va entrar en contacte amb la música popular, en la qual es va inspirar a l'hora d'escriure una sèrie de peces tan sorprenents com poc habituals i que no són altra cosa que harmonitzacions de cançons populars escoceses. Aquest repertori ens permet fer un veritable viatge a la música celta del segle XVIII i ens mostra, al mateix temps, una experiència primerenca de fusió entre la música tradicional i la música anomenada "cultura". Però on és la frontera entre aquests dos universos? Certament seria ben difícil de definir on acaba la tradició i on comença l'erudició... tant pel que fa al repertori com al disseny mateix dels propis instruments.

És amb aquest esperit que ens aventurem, amb "**Sento d'amor la flama**", a trencar barreres i confrontar músiques que, extretes dels seus respectius contextos i donades de la mà, se'ns presenten com a germanes de sang. I tot això ho fem a consciència, barrejant també instruments d'aquests mons diversos, que van des dels usats habitualment en allò que s'anomena "Músiques del món" fins als més propis de la "Música clàssica" passant, com no pot ser d'altra manera, pels instruments "**d'arrel**". Balades escoceses, angleses i gígues irlandeses es mesclen amb músiques de la Mediterrània, però també de l'Índia, Palestina i Jueves. Composicions de l'Edat mitjana i del Barroc s'agafen de bracet de la música folk de nova creació.

El nexa que ens serveix per emulsionar tots aquests ingredients i que fa la recepta tan aromàtica no és altre que el tema universal de l'Amor, que ha estat i serà la raó de ser de tanta música des de temps era temps...

ALENAR

SOBRE EL GRUP

El grup **Alenar** va néixer durant el 2018, fruit del treball conjunt d'en **Perepau Ximenis** als acordions i la **Sara Parés** a les flautes. Amb els seus instruments, que respiren amb ells i amb la música que fan sonar, abasten un repertori que va des de la Música Medieval fins al Folk de nova creació, fusionant estils i maneres, i nodrint-se mútuament de les qualitats dels instruments d'arrel i dels de la música antiga.

Vençuts els prejudicis de la catalogació, s'endinsen en aquesta ocasió en l'univers de les Músiques del Món, gràcies a la col·laboració del multi-instrumentista **Àlex Guitart**, intèrpret de gran bagatge en aquest àmbit.

En les seves respectives trajectòries s'hi compten multitud de concerts en l'àmbit nacional i internacional així com nombrosos enregistraments amb segells discogràfics de prestigi.

CONCERT dissabte 9 d'octubre, 19h

LUCENTUM XVI

Quiteria Muñoz

soprano

Caio Durán i Jesús Navarro

tenors

Giorgio Celenza

baix

Carlos García-Bernalt

orgue

Xavier Boïls

cornetto

Antoni Lloret

xeremies

Vicent Osca

sacabutx

Antoni Llofriu

baixons i xeremies

Fernando Fernández

viola de mà

Facundo San Blas

percussions

Pere Saragossa

xeremies i direcció

Francesc de Borja

En commemoració del 450 aniversari de la seua mort i 350 de la canonització

La Bataille, de Clément Janequin (c.1485-1558), del *Dixième livre* (Amberes, 1545) de Tielman Susato

Rondeau «Ce jour», de Guillaume Dufay (c.1397-1474)

Ave Maris Stella, de G. Dufay / Cançoner de Montecassino (c.1480)

Miserere Nostri – Vexilla Regis, C. Montecassino

El cervel mi fa, anònim del Cançoner de Palau (c. 1500)

Susanne un jour, d'Orlando de Lassus (1532-1594)

Credo in unum Deum de la Missa d'imitació de Susanne un jour, d'Orlando de Lassus

Makam Muhayyer «Kúme» usules Düyek Acemler, marxa turca de guerra.

Passio Domini nostri Iesu Christi secundum Mattheum*, de Jan Nasco (c.1510–1561) i Joan Baptista

Comes (c.1582-1643)

*Descrita com a «Passion de Valencia» per Joan Baptista Comes (Arxiu del Monestir del Escorial, c.1607)

Francesc de Borja

NOTES AL PROGRAMA

Aquest programa commemora el 450 aniversari de la mort de **Francesc de Borja i Aragó** (Gandia, 1510 - Roma, 1572), qui fou duc de Gandia, virrei de Catalunya, ingressant més tard a l'orde jesuïta, essent proclamat sant l'any 1671, pel que l'església catòlica enguany celebra el 350 aniversari d'aquest fet.

En aquest concert es farà l'estrena en temps moderns de la **Passio Domini nostri Iesu Christi secundum Mattheum**, obra que Ferran d'Aragó, virrei de València i duc de Calàbria, va encarregar al compositor flamenc **Jan Nasco** (ca.1510-1561) per a regalar-la a la Catedral de València, essent coneguda aleshores com a la Passió de València. Aquesta obra forma part del cantoral del Monestir de la Murta d'Alzira, de l'orde dels Jerònims, corpus musical al que el nostre grup ha dedicat el primer dels seus discs aparegut a principi d'enguany. La representació d'aquesta Passió, en la litúrgia catòlica romana, tenia lloc durant la missa del Diumenge de Rams.

Els personatges principals de la Passió de Mateu són Crist, l'Evangelistia narrador i la turba (multitud) que interpretava tota la congregació. La partitura de la turba no s'ha trobat al monestir alzireny, pel que podria haver-se interpretat en cant pla, o bé en polifonia que no s'ha trobat allà. Però algunes parts cantades per la turba les trobem al Monestir de San Lorenzo del Escorial, escrites en polifonia a 6 veus pel valencià Joan Baptista Comes, mestre de capella a la Catedral de València on va succeir el seu mestre Josep Prades.

Altres intervencions de la turba, però a 4 veus, apareixen a Venècia en un document de 1561 i signades pel mateix Jan Nasco. Des del Concili Vaticà II, realitzat entre l'any 1959 i 1962, el cant de la Passió llatina ha estat substituït en quasi totes les diòcesis per la lectura de la Passió en llengua vernacle (a excepció del País Valencià, on, en general, no es fa en la llengua pròpia).

Junt a aquesta obra magna es presenten, entre d'altres, peces del *Cancionero de Palacio*, palau de la reina Isabel de Castella (la Catòlica) i del rei Ferran d'Aragó, i del Cançoner de Montecassino (Nàpols), recull escrit en la dècada de 1480 i que va acompanyar a Alfons i Roderic de Borja a la Roma que els va fer Papes amb els noms de Calixt III i Alexandre VI respectivament.

LUCENTUM XVI

SOBRE EL GRUP

Grup de ministrers dirigit per **Pere Saragossa**, creat per a interpretar i difondre el ric i variat repertori musical del Renaixement. Les bandes d'instruments de vent, amb el nom d'**alta capella**, es van estendre per ciutats i viles d'Europa als segles XV i XVI. La funció principal dels ministrers dins de la litúrgia era la d'acompanyar la música vocal, doblant les veus. En l'àmbit civil, l'alta capella s'encarregava d'interpretar danses, cançons populars, i les peces èpiques o d'amor d'origen cortesà i popular.

Entre les actuacions de Lucentum XVI destaquen les realitzades a Bari i Molfetta dins del Festival *Anima mea* de la Puglia (Itàlia), Vespres Musicals del Monestir de Pedralbes a Barcelona, Festival de Música Antiga dels Pirineus, Festival Serenates de la Universitat de València, Festival de Música Antiga de Morella, Clásicos en la Frontera a la Ribagorça, Festival de Músicas Contemplativas de Santiago de Compostela, Festival de Música Sacra de Benicàssim, Festival de Música Antiga i Barroca de Peníscola.

En 2021 han publicat el primer treball discogràfic amb el títol «**El Cantoral del Monestir de Santa Maria de la Murta d'Alzira**», disc del que la crítica especialitzada ha dit «La ejecución es absolutamente exquisita, llena de equilibrio en las excelentes voces y los instrumentos (...). El disco es una joya, tanto por la interpretación como por la inédita y bella polifonía y por la documentación.» (Manuel de Lara Ruiz, Revista Scherzo, juny 2021).

organitza

ATENEU D'HISTÒRIA I ART

ateneuha@gmail.com

<https://www.facebook.com/ateneudhistoriaiart/>

col·laboren

Ajuntament de La Vila Joiosa

Institut Valencià de Cultura - Generalitat Valenciana

Associació L'Olivera Grossa

Associació de La Vila Vella

Onda Cero Marina Baixa

Buform Advocats

Flors i Fulles

Parròquia Nostra Senyora de l'Assumpció de La Vila Joiosa

Auditori de la Diputació d'Alacant (ADDA)